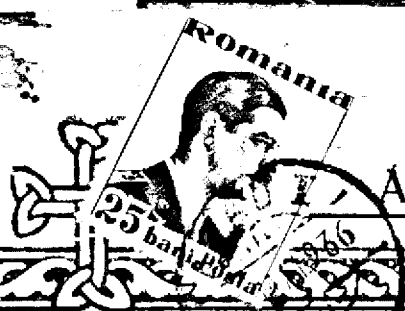

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICĂȘCĂ - CULTURALĂ

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE A ARĂDULUI

Cuvântarea

P. S. Sale Episcopului Dr. ANDREI MAGIERU, rostită Duminică în 17 Mai a. c., la sfințirea crucii comemorative, ridicată pe Bulevardul orașului Arad, în amintirea - martirilor uciși în anul 1918.

Astăzi când se împlinesc 17 ani, decând orașul acesta, inima românescului județ Arad, a fost eliberat de sub o stăpânire urgisită de tristă amintire, ne-am adunat aci să punem o nouă pecete, un semn ceresc pe aceste hotare și să facem un nou legământ că nu vom ceda nimănui nicio brazdă din pământul strămoșesc, frământat cu sudoarea și îngrășat cu sângele părinților și strămoșilor noștri.

În fața uneltirilor celor ce mai jindulesc la moșia noastră strămoșească, am venit să strigăm din nou lumii dreptatea noastră și pentru cei ce vor să facă uitat trecutul să desvăluim încăodată adevărul ca să se știe, că suntem treji și nu vom îngădui ca minciuna și nedreptatea să mai învie odată din mormânt.

Liga antirevizionistă din județul Arad a scris pe această cruce nouăzeci de nume de martiri români din acest județ cari în vremea prăpădului dintre toamna anului 1918 și primăvara eliberării noastre naționale din 1919, și-au frământat sângele cu gheața ca dovadă, că pământul acesta a fost răscumpărat cu sângele nostru. Preoți, învățători și alți intelectuali ai satelor și-au înfrățit sângele lor de jertfă pe același altar al martirajului cu nenumărații țărani ca semn al nedespărțirii uniri ce-a fost totdeauna între fiul neamului nostru.

Au sângerat alături femei și bărbați de toate vârstele, doamne și țărance, sănătoși și bolnavi până la copiii nevinovați. Cine ar putea să descrie toate chinurile meșteșugite cu cari ura milenară a dușmanului a stors viața din caldele lor piepturi? Care fel de tortură barbară n'a fost încercată asupra lor? Impușcați ca la vânătoare pe câmp, prin fereastră, în gări, din trenuri blindate sau puși să-și sape groapa pentru a fi împușcați și trântiți în ea, cu feasta zdrobită de patul

puștil, arși în locomotivă, aruncați în groapa de var sau în canalul morii, ei au murit pentru singura pricină de a se fi născut români. Și dacă știm că acele acte de cruzime n'au fost săvârșite de persoane fără răspundere, ci de ofițeri și soldați în uniformă, atunci ne putem da seama că mâna ucigașe era îndreptată împotriva neamului nostru întreg și că cei uciși au murit în locul nostru. Sângele lor a astâmpărat pe o clipă setea de răzbunare a tiranului care după ce a stors viața sclavului ce-l scăpa din mână, îl mai cere și viața. Noi nu-l putem uita niciodată căci el au fost părțile din trupul și sângele nostru; ei și-au jertfit viața spre a dobândi nemurirea. Din pilda lor învățăm că cel ce se jertfește pentru neam, nu rămâne niciodată uitat.

Am adunat numele lor, l-am scris pe cruce și l-am pus sub paza ei. Crucea e semnul jertfei și al izbăvirii dar în același timp și al ertării. Crucea aceasta e o piatră de hotar aci la despărțirea neamurilor, ea vestește celor ce nu cunosc trecutul nostru că viața neamului nostru a fost plină de suferințe. Pentru cei ce intră la noi ea e un semn ce spune că aici începe o țară zidită pe moaște de martiri. Ea ne vestește tuturor, că dezrobirea noastră din anul 1919 s'a petrecut după o golgotă cu lespede de mormânt. Nu facem astăzi proces nimănui; ne numărăm numai martirii, le așezăm cruce la capătul după obiceiul nostru creștinesc; ne rugăm pentru sufletele lor și le cinștim amintirea.

Monumentul acesta arată că un proces milenar al urei s'a încheiat pe aceste locuri. Crucea dovedește că noi românii am fost cei ce am adus jertfa. Răbdarea noastră a biruit ura. Crucea aceasta se ridică pe mormântul unui trecut, ce nu mai poate învia nici-

odată Nu cerem răzbunare de sânge. Deasupra legilor omeniești o lege dumnezească mai puternică, orânduiește ca martirii să trăiască în veci prin sângele lor. Numele lor ca niște făclii aprinse nu se sting niciodată, pe când cele ale căldărilor pier deodată cu faptele lor. Din jertfa martirilor ca dintr-o candelă aprinsă se nutrește credința celor vii. Din pilda lor, ca dintr-o torță se aprind și răsar mereu fapte mărețe vrednice de urmat.

Odihniți vă în pace, scumpul martirilor în loc de răzbunare v-ați făcut părtași de neultare. Nu viți mai rămâne cufundați în umbră. Vam desgropat de acolo și vă așezăm în inimile noastre. Sufletele voastre sunt în cer, iar numele voastre rămân scrise pe pământ. Crucea voastră va fi de aci înainte loc de pelerinaj pentru noi în ziua erolor. Dela o cruce a pornit în lume religia creștină ca dela o forță nebiruită; dela crucea unui martiraj pornit-a și stăpânirea românească pe aceste meleaguri. Crucea martirilor e pentru noi cel mai puternic și nebiruit monument ridicat aci pe pământ, pentru că ea e strălucită de sufletele lor din cer. Cinsti vouă, scumpul martirilor Amintirea voastră să strălucească pururea între noi.

Inălțare.

Intâmplarea minunată din viața Mântuitorului, Inălțarea, prăznuită de creștinătate la patruzeci de zile după Înviere, își descopere mai tare înțelesul dacă ne gândim la căderea omului. Căci dacă există o înălțare, o ridicare de sigur că a fost și o cădere. Dacă a existat o înălțare a Domnului la cer, o înălțare de care se bucurau până și îngerii cari coborau și înveseleau se apostolii gata de plâns, de bună seama că a existat și o cădere; aceea a lui Adam și cu el a întregului neam omenesc. Cădere, care a silit pe același înger dela înălțare să încingă săbii mânioase, săbii de foc.

Câtă jertfă și pălmuire! Ce răsturnare a legilor firii chiar a trebuit pentru ca să sosească în fine și clipa înălțării, a șederii de a dreapta Tatălui! Cum a trebuit Fiul omului să pătimească, cum a trebuit să învețe cum n-a mai învățat nimeni altul, ca să răscumpere ceea ce pierduse cu atâta ușorința necugetatului om într-o clipeală de ochi!

Numai după Înviere, care e coroana tuturor minunilor Mântuitorului, la patruzeci de zile, vine — cum am zice în graiul de azi — mesagiul cerului că omul e repus în cinste. Că alianța între Dumnezeu și om a definitivată.

Ce profund va fi ofensat omul împărăția cerului, de vreme ce atâta timp a trebuit să treacă și atâtea au trebuit să se întâmple ca

să sosească ziua în care să zică Dumnezeu, Fiului Său: șezi de-a dreapta mea.

Așa e și istoria vieții individuale a omului. După cât zbucium, după câte privațiuni vine clipa de bucurie, de înălțare, de mântuire. Risipești într'un an, într'o zi, într'o clipă ca apoi să rămâi până la moarte în strâmtorare și în disgrație.

Te pierde lăcomia unei mâni, ca abea să te mântulască hărnicia a lor amândouă, Te pierde pofta unui ochiu ca abea să te mântuliască plânsul și lacrimile vărsate de amândoi. Te pierde capriciul de o clipă, ca apoi abea să te mântuliască cuminenția unei jumătăți de vieți.

Ce ușor e să dărași! Ce ușor e să cobori în „latura și umbra morții” și ce greu e să urci de-a dreapta judecătorului! Învață creștine din această prăznuire a împăcării cerului cu pământul, cât de prețioase sunt bunurile morale și spirituale.

Pr. Gh. Perva

Sfintirea crucii comemorative,

a martirilor uciși în anul 1918. Adunarea generală a „Ligei Antirevizioniste”. Poporul român din județul Arad, protestează contra revizionismului unguresc.

Duminecă în 17 Mai a. c., poporul românesc din orașul și județul Arad, a comemorat în mod sărbătoresc și cu evlavie creștinească, amintirea martirilor noștri din județul Arad, uciși de unguri în anul 1918.

Cu aceasta ocazie „Liga Antirevizionistă” secția Arad și-a ținut adunarea generală și a organizat o grandioasă manifestație antirevizionistă la care au participat zeci de mii de țărani din toate comunele județului nostru. Des de dimineață orașul a fost acoperit cu draperii naționale. Iar dela cele două gări soseau convoiuri nesfârșite de țărani chipeși și mândri, cu fanfare și drapele și cântau marșuri, în care se intona adevărul, că ne sacrificăm toți viața pentru a păstra actualele fruntării ale scumpei noastre patrii. Mii de țărani s'au concentrat în piața catedralei, de unde avea să pornească marea procesiune aranjată de P. S. Sa Episcopul nostru, la crucea martirilor.

La ora 8,11 a sosit la Arad cu trenul accelerat de București, d. Stelian Popescu, președintele Ligii antirevizioniste române. Gara a fost frumos împodobită cu steaguri și pe peron așteptau foarte mulți ro-

ămni în frunte cu președintele organizației din județul Arad, d. Aron Petruțiu, apoi d. prof. Onisifor Ghibu secretarul general al comitetului regional al Ligii pentru Transilvania, d. dr. Aurel Gociman și alții.

D. Stelian Popescu a coborât din tren însoțit de d-nii prof. Ion Lupaș, președintele comitetului regional și Mihail Negru.

După un cuvânt de bun venit al d-lui președinte Petruțiu, oaspeții s-au îndreptat către catedrala ortodoxă, unde au participat la serviciul religios. În fața catedralei se găseau foarte mulți țărani, cari nu mai încăpeau în sfântul locaș.

Serviciul religios a fost oficiat în fața reprezentanților autorităților și a unui public foarte numeros, de un sobor de preoți. Răspunsurile au fost date de corul teologilor din Arad, condus de d. prof. Lipovan.

După serviciul religios dela catedrală, s'a format — la ora 10.20 minute — o impunătoare procesiune religioasă, care a plecat pe strada Eminescu, apoi pe bulevardul Ferdinand până la frumoasa cruce. În fruntea procesiunii era purtată o frumoasă cruce, urmată de 30 de prapori, apoi corul studenților teologi. Au urmat 12 studenți teologi îmbrăcați în stihare frumoase purtând ripizi și făclii, apoi 36 de preoți îmbrăcați în ornate strălucitoare, urmați de P. S. Sa Episcopul Andrei sub baldachin. În urmă d. Stelian Popescu, prof. Ioan Lupaș, Aron Petruțiu, președinții organizației Ligii din alte județe, împreună cu delegațiile cari au sosit, șefii autorităților din județ și oraș și un public imens cari a impresionat întreg orașul.

Monumentala cruce este așezată în capul bulevardului, lângă drumul, ce traversează bulevardul spre gara electrică.

Arhitectul Rafiroi a făcut planul acestei cruci și a fost executat de sculptorii frații italieni Rossa, dintr'o singură piatră de granit, adevărată operă de artă, în stilul troițelor românești.

Crucea de granit poartă pe față următoarea inscripție:

„Slăvit să fie Dumnezeu martirilor din ținutul Aradului jertfiți pe altarul desrobirii naționale în anii 1918-19. Ridicatu-s'a această sf. cruce în zilele M. Sale Carol al II-lea, regele României și s'a sfințit la 17 Maiu 1936 de pomenire și legământ vecinic și credincios cu neamul întregit în dreptul său național.

Pe partea cealaltă a crucii se găsesc numele următorilor martiri: preot *Cornel Popescu*, preot *Cornel Leucușla*, inv. *Lazar Tampa*, *Leonte Cioran*, *Nicolae Varna*, *Mitrie Ralca*, *Teodor Gligor*, *Ignat Ungureanu*, *Teodor Redis*, *Gheorghe Ivanovici*, *Ioan Ioanovici*, *Ioan Popa*, *Pascu Jurjuțiu*, *Iuliana Jurjuțiu*, *Valeriu Jurjuțiu*, *Ioan Jurjuțiu*, *Floare Cosma*, *Ioan Istrate*, *Gligor Alda*, *Sofia Faur*, *Nicolae Lescușla*, *Pavel Faur*, *Elena Bardan*, *Elena Petroman*, *Ștefan Popa*, *Ioan Oprea*, *Arsenie Morariu*, *Pahonle Dura*, *Pavel Suba*, *Epihamie Farkas*, *Mihail Zăcolu*, *Gligor Horga*, *Nicolae Pascu*, *Ioan Su-*

ran, *Nicolae Farkas*, *Mitru Barlea*, *Ioan Lazarescu*, *Danila Adam*, *Petru Petran*, *Petru Pianga*, *Gheorghe Roșu*, *Iosif Ardelean*, *Zamfir Baltean*, *Protopop Aug. Tarzlu*, *Nicolae Tucudean*, *Teodor Herlo*, *Pavel Tarcea*, *Gheorghe Burca*, *George Batranu*, *notar Gh. Ionescu*, *Veselia Neamț*, *Lisandru Mitrea*, *Mitrie Caba*, *Serb Gh. orghe*, *Solomia Budea*, *Gheorghe Barnada*, *Tenu Hilduk*, *Petru Leuca*, *aveta Motokan*, *Florea Bandea*, *Nicodim Morar*, *Iosif Alexa*, *Nicolae Pul*, *Antonie Beleu*, *Iosif Bandea*, *Gheorghe Pianga*, *Gheorghe Morar*, *Pavel Faur Fiul*, *Ioan Faur*, *Anghelina Clev*, *Fioarea Stola*, *Antilofie Verlsan*, *Saveta Lascușiu*, *Cosma Zopola*, *Virginia Hotaran*, *Gheorghe Hotaran*, *Teodor Baba*, *Ioan Luciu*, *Petru Cotoc*, *Nicolae Tiska*, *Vasile Tisca*, *Maria Clunganu*, *Toma Petrișor*, *Gheorghe Tuluvamu*, *Pavel Cranic*, *Indrel Zena*, *Alexandru Cofoiu*.

În fața crucii P. S. episcopul Andrei Magieru a oficiat cu strălucitul său sobor de preoți un impresionant serviciu religios apoi a stropit crucea cu apă sfințită. În mulțimea imensă am mai relevat pe d-nii prof. Onisifor Ghibu prof. Victor Stanciu, d. dr. Mihail Șerban, fost ministru, prof. Lazăr Iacob, dr. Aurel Gociman, din partea comitetului regional al Ligii pentru Transilvania, apoi numeroase delegații din partea organizațiilor județene din Ardeal ale Ligii.

După serviciul religios au fost rostite numeroase discursuri, cari au fost transmise prin pafru megafone pentru miile de țărani, cari au năpădit pe toate drumurile și piețele din împrejurimi. Cel dintâi a luat cuvântul P. S. S. episcopul Andrei vorbirea P. S. Sale o publicăm ca articol de fond.

După cuvântarea P. S. S. episcop, corul condus de d. prof. Lipovan a cântat „Imnul Regal”.

Directorul ziarului „Universul” și președintele Ligii Antirevizioniste Române, d. Stelian Popescu, a spus:

„Cine a cercetat, cu băgare de seamă, istoria vieții noastre politice și sociale, s'a putut convinge că nu există un simbol mai potrivit spre a exprima ceea ce am fost și ceea ce suntem, decât semnul care s'a arătat pe cer împăratului Constantin cel Mare, însoțit de cuvintele „cu aceasta vei învinge”. Este semnul crucii. Ce reprezenta el atunci? Instrumentul de caznă pe care a suferit omul cel fără de păcat, Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu și Dumnezeu el însuși, și în acelaș timp semnul mântuirii, care a venit în lume prin și după suferința pe cruce. Luptă, suferință, izbăvire: iată ce închipuiește crucea în fața căreia ne aflăm. Ea ne aduce aminte, că acum 18 ani au căzut aici cei 90 de martiri ai noștri, jertfindu-se pentru mântuirea unui neam asuprit și prefăcând țărâna în altar de rugăciune și de amintiri sfinte.

Adunați aici spre a sărbători înălțarea ei, cel dintâi gând care trebuie să răzbată cugetele noastre este fiorul înălțării sufletelor noastre spre idealul că-

ruia trebuie să sacrificăm toată ființa noastră, și care poate fi sintetizat în următoarea formulă: *Păstrarea, Întărirea și Valorificarea Patrimoniului primit*. Acest patrimoniu are la temelie jertfa celor ce au murit pentru idealul național, dar trebuie să-l însușească munca fără preget a celor ce l-au primit și cari au nu numai dreptul folosinței neștirbite, ci și sarcina de a-l crește și valorifica.

Acum 18 ani, dușmanii au depus armele. La început se arătau ca meluseii pentru că i-am scăpat de Bela Kun și de sângeroșii și jefuitorii lor tovarăși. Dar deodată pericolul trecut, ei au început să uneltească. La început pe sub ascuns, apoi din ce în ce mai fățiș, până ce azi, fără nici o frică, se ridică contra statului și țării românești, a cărei indulgență o consideră slăbiciune. Pretutindeni ei spun, că dacă până acum nu s'au îndreptat greutățile cari au urmat războiului, cauza este incapacitatea noastră de a stăpâni, iar nu neputința de a înlătura toate stricăciunile produse în lumea întreagă de războiul cel mai mare pe care l-a cunoscut omenirea.

Fără îndoială noi avem un cusur, este prea mare bunătatea și blândețea noastră, de care tot streinul și mai ales ungurul caută să abuzeze.

Această bunătate ne-a făcut acum câțiva ani să nu ne dăm seama de uneltirile dușmanilor contra noastră. Primeam eu din când în când plângeri dela românii de pe aici, de felul cum stau lucrurile. Autoritățile cautau să le acopere, în nădejdea că vremea li va face și pe ei să fie oameni de omenie.

Judecând astfel, se înșelau, fiindcă ei nu uita prada perdută și cereau fără sfială revizuirea tratatelor. Atunci am dat alarma, și făcând apel la toți românii să fie cu grijă la hotare, am înființat »Liga Antirevizionistă«, al cărei scop este să ne facă să privim cu bagare de seamă, să ne desmetim din toropeala în care căzusem după marea sforțare făcută în timpul războiului, să mai lăsăm la o parte din bunătatea noastră, pe care dușmanul o folosește pentru el și în dauna noastră și să ne gândim la datoria ce avem, ca să ne păstrăm neștirbit hotarul pentru a nu ne blestema morții din morminte. Glasul meu însă, ori cât de mare ar fi trâmbița pe care o țin în mână, nu va putea fi auzit dacă și în sufletele dvs. nu va fi credința că trebuie să ne apărăm dreptul nostru, pământul nostru, cu prețul vieții noastre, dacă această conștiință nu vă va aduce aminte de suferințele ce ați avut în trecut, dacă cei din fruntea dregătoriilor, ca și cei de jos, nu vor fi strâns uniți în jurul steagului românesc, spre a-l apăra.

Înainte acestei cruci, simbol al suferinței, dar și al mântuirii, cruce destinată să amintească faptele celor ce s'au sacrificat pentru neamul nostru în zilele de urgle, să ne luăm angajamentul și să jurăm că de azi înainte vom începe să ne gândim mai adânc la neamul nostru, că vom uita certurile dintre noi și

că ne vom da toți, toate silințele să facem zid la hotarul de Vest al țării. »Să murim mai bine în luptă cu gloria străbună, decât să fim sclavi în vechiu-ne pământ.

Corul a cântat apoi imnul antirevizionist, foarte melodios al d-lui prof. Lipovan apoi a luat cuvântul d. prof. Ion Lupaș care a spus:

Iar ni se dă ocazia să amintim pe mucenicii cari s'au jertfit pentru pământul nostru desrobît. Amintirea mucenicilor nu este numai o datorie creștinească, ci a fost și va rămânea în viața tuturor românilor un puternic factor de educație și continuitate. De câte ori îmi aduc aminte de aceste fapte mărețe, mă închin memoriei eroilor noștri naționali, cari au căzut jertfă pentru desrobirea gleei strămoșești a căror pildă trebuie să se infiltreze cât mai adânc în sufletele noastre. Este glasul care strigă și care vine de pe celelalte tărâmurî spre a ne înălța, spre a da sufletului nostru puterea de a se ridica în slava cerului, dând cugetelor noastre măreția acestui moment de înălțare sufletească. La inaugurarea acestei cruci, împodobită cu numele unui impresionant număr de martiri, rog pe P. S. Să nu lase să fie șters nici un nume; iar preoții în altare să pomenească la toate sfintele slujbe numele acestor martiri și profesorii luminați să i pomenească în toate le ființele lor pentru ca aceste 90 de nume să nu fie uitate nici odată. Rostul mare al unor martiri de seamă ai neamului nostru este să-i aducem urmașii noștri ca exemplu spre a-i urma.

Acum câțiva ani s'a desvelit la Chișineu (Cris) monumentul luptatorului național Mihai Veliciu. Sufletul mare al acestor mântuitori să nu fie sfințit numai prin cuvinte, ci și prin fapte. De datoria noastră a tuturor este, ca atunci când trecem pe lângă acest monument să ne dăm străduința să fim la înălțimea acestor 90 de eroi. Și se cuvine ca aceste 90 de nume să le avem pururea în sufletele și inimile noastre, în frunte cu toți acei martiri conducători, fauritori și luptători ai României întregite ca Ștefan Cicio Pop și nemuritorul Vasile Goldiș, cari la 1 Decembrie 1918 au câștigat pentru românism de pe această graniță libertatea națională. Ce însemnează libertatea națională pentru români? Însemnează unirea tuturor pentru veșnicie, însemnează răscumpărarea dreptului la viață a unui popor a cărui conștiință a fost oprîmată în cursul veacurilor milenare.

Am ajuns, fraților, clipa libertății noastre naționale, care datorită jertfelor aduse pe altarul patriei, s'a împlinit. Pentru veșnicia acestei uniri o credință și o jertfă se cuvine tuturor.

Să fim pururi slăviți ai acelor cari au răscumpărat cu viața și cu sângele lor pământul desrobît. Pe oasele voastre, mucenici, s'a clădit țara mare și puternică ce o avem astăzi. Lăudă vouă, cinste, mărire vouă eroi ai neamului nostru.

Cuvântarea d-lui dr. I. Suciu fost ministru

Dacă vorbesc astăzi în fața d-voastră, eu om bătrân gârbovit și îmbătrânit în lupte, în lupta pentru neamul nostru, este ca să vă amintesc vouă bătrânilor și să vă strig vouă tinerilor să fiți demni urmași ai eroilor căzuți în luptele pentru desrobirea noastră dela 1918.

În primăvara anului 1919 când au căzut jertfă acești 90 de martiri, pe cari îi putem asemăna cu mucenicii creștinismului, noi nu ne temem de ei. Cu toate că noi avem majoritatea, noi nu puteam avea comanda și nouă ni se retrăgeau toate drepturile. Noi pe vremea aceea am învățat să fim disciplinați, uniți și nedesbinați de aceea, ei nu puteau să ne facă nimic, pentru că fiecare victimă ne aducea cu zece de mil de ori mai multe puteri, ca să luptăm mai tare contra dușmanilor seculari. Noi conducătorii am hotărât să îndepărtăm pe cei slabi, strângându-ne rândurile în jurul lui Vasile Goldiș și a celorlalți cărturari ca să vadă toată lumea, că poporul român e stăpân pe sine și deci pe țară. Trebuie să știți că numai prin jertfe se poate stăpâni moștenirea lăsată de martirii noștri. Trebuie să știm să jertfim și noi pentru cei cari ne vor urma, cum s'au jertfit și alții pentru noi. Mi-aduc aminte de preotul Cornel Leucuța, pe care l-am văzut copil în 1873, de Hotaran, de Popescu și ceilalți. Am ridicat în acest colț de țară monument veșnic tuturor eroilor noștri. O convingere solidară trebuie să străjuiască la această cruce: fratele soția, copil, partizanul, toți trebuie să ne îngrijim de aceste morminte sfinte pe cari nu trebuie să lăsăm nici un moment să crească iarba ultărilor. Mulți tineri nu știți luptele și suferințele noastre. Eu consider că acest monument nu formează decât un început de datorie față de martirii neamului. Am învins pentru că am fost tari și trezi la datorie. Atunci când noi, cu toții vom fi tot așa de solidari cum au fost ei, vor vedea vânzătorii de vorbe goale, că noi suntem ca o stâncă de granit și nu ne predăm în fața nimănui. Când vom fi înarmați vom fi cu toții o apă și un pământ; vom fi de trei ori mai tari decât înalțările noastre. Când spun aceste cuvinte sunt solul societăților culturale și morale din acest județ și făgăduiesc că vom fi întodeauna la înălțimea acestor momente solemne.

Termin zicând: *Așa să ne ajute Dumnezeu care trebuie să fie lozincă noastră acum și în vecii vecilor!*

Cuvântul d-lui prof. Ioscanu Crișan, director de liceu

Societățile culturale își exprimă prin rostul meu toată recunoștința și admirația față de eroii martiri, în amintirea cărora s'a ridicat această sfântă cruce. Poporul românesc este un popor de martir. Istoria lui se confundă cu un neîntrerupt martiraj. Dela străbu-

nul dac, care a sângerat aci spre a plămădi flinta neamului românesc, și până la eroii care cu scumpul lor sânge au răscumpărat libertatea noastră națională, întreg trecutul nostru poartă pecetea unei neconținute jertfe de sânge.

Aceasta meru reînviată jertfă n'a putut rămânea nerăsplătită, ea a fost cheagul prin care s'a fortificat sufletul neamului în vremurile de restriște. Amintirea sângelui de martir ne-a dat tăria de a nu șovăi o clipă în fața destinului necrutător, moartea atâtor martiri a fost viața noastră dealungul veacurilor, prin ei suntem astăzi ceea ce suntem, ființe libere pe un pământ liber. Martirii cărora li s'a închinat acest sfânt altar se încadrează în chip firesc în acest nesfârșit cortegiu de mucenici al neamului. Cu cămașa sfârtecată de baloneta opresorilor de ieri, cu fața pătată de sânge, dar iluminată de nimbul nemuririi, îi văd defilând în fața acestei sfinte cruci, care ne va reaminti zi de zi numele lor. Aradul cu românescul său județ, unde în atâtea rânduri s'au ascuțit așme și s'au iscodit lozinci de lupte, Aradul leagăn al visului nostru secular, sfânt Ierusalim al credinței noastre în izbânda dreptății divine, era firesc că acest ultim tribut de sânge să revină lui și l-a dat cu prisosință. Într'un timp când frații din celelalte ținuturi se ospătau la marele praznic al unirii, Aradul sângera încă din mil de răni, dându-ne martiri pe cari-i prăznuim astăzi. Slăvită fie amintirea lor și de toți cinstită. Iar crucea, care se înalță maiestuosă aci la răspântile de drumuri, să ne reamintească iarăși și iarăși zi de zi, clipă de clipă, marea datorie pe care o avem, de a păstra neatins patrimoniul sfânt dobândit prin jertfa lor. Să ne legăm deci prin jurăminte fraților, în aceste clipe de reculegere ploasă, că mai curând ne vom înșirui cu toții în convoiul lor, decât să îngăduim ca o singură piatră de hotar să se clintească din loc. Așa să ne ajute Dumnezeu.

Vorbirea d-lui fl. Petrușiu

Acum 3 ani în ziua de 28 Mai, când ați venit vre-o 35000 din întregul ținut al Aradului să faceți dovada solidarității românești, împotrivindu-vă încercărilor revizioniste maghiare, vă spuneam că ne vom mai revedea în marea armată a păcii, care luptă pentru integritatea granițelor țării noastre. V'am chemat acum să prăznuim împreună cel mai mare praznic creștinesc și național, sfîșind această cruce ridicată pentru martirii neamului românesc, din ținutul Aradului, cari au murit cu ea și pentru ea. V'am chemat apoi ca să asistați la adunarea generală a comitetului regional pentru Transilvania al Ligii Antirevizioniste Române, unde se vor lua hotărâri importante în ce privește problemele românismului dela granița de Vest a țării, a acestui românism, care este cel mai chemat să-și apere dreptul și viitorul împotriva dușmanilor

apropiați. Rostul meu este ca să predau această cruce celor cari urmează să se îngrijească de ea în viitor. Această cruce a martirilor se datorește în primul rând organizației „Străjerii României”, idee pe care și-a însușit-o, cu contribuția și cu truda fraților români, idee pe care și-a însușit-o apoi „Liga Antirevizionistă” din Arad în anul 1934 și a realizat-o cu contribuția și cu truda fraților români din ținutul Aradului. Cheltuielile pentru realizarea ei au fost de 135.000 lei.

În sfârșit a vorbit d. dr. *Romulus Coțoiu*, primarul orașului, care a mulțumit pentru frumoasa inițiativă pe care a luat-o Liga Antirevizionistă română, ridicând acest monument, care este începutul seriei de monumente românești, cari vor trebui să fie ridicate la Arad în viitor. A promis că va păstra cu toată sfîntența și va îngriji monumentul eroilor martiri din 1918—1919.

Serbarea dela Sf. Cruce a luat sfârșit și procesiunea a pornit înapoi spre centrul orașului, în același ordine în care a sosit, în sunetele muzicii țărănești din județ.

La ora 1 jum. s'a dat o masă comună la „Cercul românesc”.

Seria toastelor a fost deschisă de P. S. S. episcop Andrei Maglieru, care a închinat pentru M. S. Regele, Au urmat d-nii Aron Petrușiu, președintele organizației Ligii din Arad, Coțoiu, primarul orașului, prof. Ioan Lupaș și venerabilul luptător dr. Ion Suciu, care a arătat în cuvinte frumoase, că Aradul a fost chiar pe vremurile ungurești o citadelă de neînvins a statului național românesc. Azi acest Arad este transformat într-o cetate de graniță, pe care țara și neamul românesc are tot interesul s'o întărească tot mai mult.

Adunarea ligii antirevizioniste, regionala Ardeal

După masă la ora 4 s'a ținut adunarea generală a comitetului regional pentru Transilvania al Ligii antirevizioniste române.

Sala vastă a palatului cultural a fost tixită de lume, venită din diferitele părți ale Ardealului, pentru a auzi cuvântul conducătorilor. La biroul adunării generale au luat loc: P. S. episcop Andrei d-nii Stelian Popescu, prof. I. Lupaș, Onisifor Ghibu, Aron Petrușiu, și dr. Aurel Gociman, secretarul general al organizației regionale.

Adunarea s'a deschis prin „Imnul Regal”, cântat de muzica poliției.

Adunarea a fost deschisă de d. prof. univ. Lupaș. D-sa a spus următoarele:

Sub presiunea nefastelor urmări ale războiului, provocate în parte și de miopia politică a conducătorilor săi, deși Ungaria a fost nevoită să ratifice tratatul de pace dela Trianon, oricât de neplăcute i-ar

fi fost stipulațiunile acestui tratat, pentru ceea ce se obișnuise a visa, un imperiu independent, cu nu mai puțin de 20 milioane maghiari veritabili. Independența le era acum garantată dar într-o formă și în niște granițe cari nu voiau să se împace cu iremediabilele lor grandomanii, oricât de urgentă le-a fost adesea ori stăpânirea austriacă a habsburgilor. Această dinastie le a dat timp de patru secole un sprijin foarte însemnat, cu ajutorul căruia și-au putut desvolta în paguba celorlalte popoare pecare fatalitatea istorică le-a înălțuit într-o prea îndelungată și chinuitoare mototolire în cătușele coroanei ungare. Acum ficțiunea statului unitar ar fi putut deveni o realitate în limitele teritoriului unde înainte cu o mie de ani descălcaseră cetele lui Arpad. Dar cei ce ostenesec spre a o vedea transformată în realitate vor avea încă mult de lucru, dacă sunt exacte informațiunile că jumătate din actualii cetățeni ai Ungariei poartă și în timpul de față nume străine, cari arată origina lor foarte puțin maghiară. De aci, legea maghiarizării numelor a pornit să și intensifice acțiunea, cu ajutorul tuturor autorităților oficiale din țara lui Horthy. Este o dreptate imanentă a istoriei.

Însăși Ungaria pare a fi înțeles adevărul acesta. Deaceia a ratificat tratatul dela Trianon. Dar cei ce au ratificat Ungaria oficială, aveau de gând să respecte și să ducă la îndeplinire ceea ce au încheiat discuțiile parlamentare prin ratificarea tratatului, ascultând în picioare cuvântul raportorului Carol Huszar și făcând mărturisire publică a credinței lor religioase și naționale patriotice: „Cred în Dumnezeu, cred în patrie, cred în reînvierea Ungariei milenare (?)”.

Iată o întrebare care a rămas de actualitate palpitantă.

D. prof. Lupaș a adus apoi mulțumiri P. S. Andrei. A exprimat apoi cuvinte de omagii la adresă d-lui Stelian Popescu, președintele Ligii, căruia publicul din sală i-a făcut o călduroasă manifestație de simpatie. A adus mulțumiri d-lui dr. Aron Petrușiu, președintele Ligii Antirevizioniste din Arad, pentru munca, abnegația și patriotismul său.

D. Stelian Popescu, președintele Ligii, a răspuns următoarele:

„Am acceptat cu multă bucurie invitația care mi s'a făcut de a lua parte la adunarea generală a Ligii din Arad. Am socotit că este o datorie pentru mine ca în ceasurile prin care trecem astăzi să fiu alături de dv. În aceste clipe îngrijorătoare pentru țara noastră, nu trebuie lăsat nimeni să trăiască în nepăsare față de evenimentele ce se petrec astăzi peste tot și față de îngrijorarea care domnește chiar și la Geneva. Am venit în mijlocul dv. ca să vă asigur că noi cei dela comitetul central veghem ca împrejurările cari s'ar putea desfășura să ne găsească pregătiți. A fost o vreme când, după un război care a sguduit întreaga omenire, se credea că nu va mai fi un alt răz-

boi și pentru că a trecut prea multă vreme de când am stat nepăsători la sbuciumările din alte țări, astăzi trebuie să luăm o altă atitudine. Și în toate acestea se dovedește că firea românească este veșnic în căutare a ceva nou.

Pentru noi pericolul cel mare este vecinul dela frontiera de Vest, veșnic nesiampărat și de aceea trebuie să ne gândim să-l punem la locul lui, după cum a spus Papa Clement al XVII-lea, regelui Sobieski al Poloniei, când a fost întrebat dacă e bine să se înțeleagă cu ungurii pentru a merge în ajutorul germanilor din Viena.

Răspunsul a fost: Înțelegeți-vă mai bine cu românii, pentru că pe cuvântul ungurilor nu te poți baza niciodată“.

Din această cauză când noi ne-am gândit să înfiptim Liga Antirevizionistă, care s'a făcut pentru a spulbera ideea multora ce zic ca fiecare român este și antirevizionist și nu este nevoie să se facă o ligă. Dv. știți însă, că orice idee pentru ca să dea rezultate frumoase, are nevoie de potențiali dăunători de energie și începuturile Ligii au dovedit în deajuns că ea este o necesitate și că rolul este să ridice sufletul la acest potențial. Scopul principal prin urmare este siguranța granițelor noastre. În lupta aceasta pe care Liga Antirevizionistă o duce cu concursul publicului, noi trebuie să atragem spiritele ca să fim gata cu toții și în deajuns pregătiți atunci când va fi nevoie. În adunarea de azi, publicul a dovedit că este întregit și că președintele de aci a făcut tot ce-i stă în putință pentru a răscoli tot ce trebuie răscolit în suflete. Trebuie să vă ajutați, și nu găsec ajutor mai mare decât acela pe care să-l dea biserica noastră creștinească prin capii săi, printre cari se află P. S. episcop Andrei tot Andrei a fost și apostolul care a propovăduit creștinismul în aceste părți. De el avem nevoie ca să ridice sufletele românești de pe această graniță la adevărata lor chemare. De aceea imi iau îndrăzneala să propun ca președinte de onoare al comitetului regional pentru Transilvania pe P. S. S. episcop Andrei Magieru.

Se ridică P. S. Sa care spune:

Sufletul românesc dela aceste hotare e treaz și veghiaza pentru țara întreagă. Grănicerii neadormiți, cu ochii țintă la hotare, sensibili la cea dintâi suflare de vânt de dincolo și chinuși la cel mai mic semn de slăbiciune dinlăuntru, noi nu ne putem permite alunecarea nici pe o clipă dela postul de veghe. Suntem nu numai cea dintâi linie de plețuri, ci avem în ele primele îngrijorări de soarta țării. Stăncă în mijlocul valurilor. Aci isbesc cele dintâi valuri dușmănoase, și fiecare huet de val ce se frânge de țarm lasă un ecou în inimile noastre. Ne mărturisim a fi un trup și sânge cu restul țării și ne dăm seama, că soarta noastră este concredută pe veci. În fața minciunii dușmanului

de eri, noi ținem treaz trecutul și arătăm locul rănilor pe trupurile noastre. În fața amăgirii unui viitor, fără tradiții în sufletul nostru, noi curățim mușchiul depe crucile din cimitir și reaprindem tămăia din bisericuțe, — arme isbovitoare de totdeauna. Nu ne mulțumim a justifica dreptul nostru la acest pământ prin faptul, că i-am muncit glia și am apărat-o cu sânge sau că văile și munții cu numiri primite dela noi simt alături de noi, ci aci la despărțirea apelor prin intuiția comparației conștiința superiorității noastre de rasă răsare mai lucidă. N'am fost destinați numai a avea aci rolul plețurilor ce rămân pe loc peste cari valurile trec, ci Dumnezeu ne-a sortit acest pământ spre a întipări pe dănsul pecetea civilizației noastre daco-romane. E o mare mângâiere să vedem azi bătând alături de noi inima întregii țări. Ochii noștri de veghe sunt sporțiți; brațul nostru de apărare e întărit; sufletul nostru e încălzit. Sorbim puteri noi din acest suprem sprijin sufletelesc pe care ni-l dă conștiința unității de sânge și simțire cu neamul întreg.

Mulțumim Ligii Antirevizioniste pentru acest prilej de înălțare sufletească de care am simțit atâta nevoie.

Binecuvântând acțiunea Ligii și zicându-vă un bine ați venit, vă asigur că sămânța semănată cade aci pe pământ bun și va aduce bogată roadă.

P. S. episcop Andrei Magieru a mulțumit apoi impresionant pentru alegerea sa ca președinte de onoare, propunere care a fost primită cu ovații de adunarea generală.

În numele organizației „Straja Țării“ din Arad a vorbit d. prof. *Toma Strelieowski*, aducând omagiul străjeriei și cercetășiei dela frontiera de Vest.

Discursul a fost inimos și plin de entuziasm.

A urmat apoi raportul secretariatului general al comitetului regional pentru Transilvania al Ligii Antirevizioniste, citit de d. secretar general, dr. Aurel Gociman.

D. dr. *A. Petrușiu*, președintele organizației județene din Arad al Ligii, a luat apoi cuvântul, vorbind despre problema românismului dela granița de Vest. Într'un discurs foarte bine documentat, d-sa a expus întreaga problemă a întăririi elementului românesc de la graniță, spunând că trebuie să se dea mai mult concurs școalelor românești, căci după 17 ani dela unire, elementul românesc în școli este în scădere, calitativ și cantitativ.

Presa de pe frontieră este străină. De zece ori mai numeroasă decât cea românească. Cum să ne apărăm împotriva provocărilor ziarelor maghiare dacă nu avem aci o presă românească locală? Rog comitetul regional să pună în programul său ideea înființării unui puternic ziar românesc antirevizionist la Arad. Arată apoi că colportajul ziarelor trebuie să fie dat românilor, iar nu evreomaghiarilor cari boicotează presa românească. Pe frontieră trebuie să se institue o

cenzură permanentă din punct de vedere național, nu o cenzură politică.

D. Stelian Popescu, răspunzând cuvântării d-lui A. Petruțiu, a spus următoarele:

„Ora este prea înaintată. Cu toate acestea îmi iau permisiunea de a răspunde la problemele cari s'au ridicat de d. președinte Petruțiu. Dar țin să spun că suntem cu toții vinovați de starea actuală de lucruri, nu numai oamenii politici, pentru că nu am reacționat imediat atunci când s'au votat legile cari calcă drepturile românilor (legea care permite vânzarea pământurilor obținute prin reforma agrară).

În chestiunea presei din provinciile alipite este o adevărată nenorocire pe care o cunosc și eu. Iar pentru că d. Petruțiu a stăruit atât de convingător ca să se înființeze un ziar românesc independent care să susțină ideile românismului aci la granița de Vest și care să facă o propagandă românească serioasă, eu sunt gata să vin în ajutor, punând la dispoziție un fond de 200 mli lei pentru înființarea acestei gazete.

(Publicul primește cu ovații gestul d-lui Stelian Popescu).

D. Onisfor Ghibu a spus că Aradul este primul oraș la care s'a gândit comitetul regional al Ligii, când a început intensificarea acțiunii sale și Aradul a dovedit, că merită atențiunea care i s'a acordat. Inceputul pe care l-a făcut comitetul regional este foarte promițător și va continua.

D. președinte Stelian Popescu nu a venit numai pentru a vedea situația de aci ci și pentru a se bucura de rezultatele obținute, și pentru a face gesturi mărinimoase pe cari le-ași aplaudat dv.

D. Ghibu s'a obligat să scrie patru articole pe lună, în mod gratuit, pentru noul ziar ce se va înființa la Arad.

D. Bozdog, vice-președintele Ligii din Tg. Mureș, a atras atențiunea comitetului regional asupra situației românilor din secuime, care este foarte grea și care nu trebuie neglijată. Se impune o acțiune de stat — a spus d-sa — căci până acum statul a făcut foarte puțin pentru secuimea pe care ungurii o reclamă pentru un coridor.

Cere ca viitoarea adunare generală a Ligii să se țină în secuime.

D. prof. Lupaș a închis apoi adunarea generală.

Seara, P. S. episcop Andrei a oferit la episcopie o masă, în cinstea d-lui Stelian Popescu, la care au fost invitați conducătorii comitetelor regionale și ale organizațiilor județene ale Ligii.

A vorbit d. Stelian Popescu, aducând omagii P. S. episcop Andrei. A răspuns P. S. Andrei declarând că înțelege să consacre întreaga sa viață cauzei naționale și bisericii ortodoxe române.

Ziua Eroilor.

Ca un omagiu pentru comemorarea și glorificarea Eroilor, căzuți pentru înfăptuirea unității noastre naționale, sărbătoarea înălțării Domnului, a fost decretată sărbătoare națională închinată în amintirea eroilor noștri.

Aducem prinosul recunoștinței, acelor care au luptat și și-au jertfit viața pe câmpurile de bătaie, din a căror sânge vărsat s'a realizat visul nostru secular.

În aceasta zi, aducem scumpilor mucenici ai neamului, legământul sfânt, că vom apăra cu toate puterile, patrimoniul scump ce ne-au lăsat nouă moștenire.

Cultul eroilor, să fie pentru noi, dar mai cu seamă pentru generația tină, prilej de reculegere și îmbărbătare pentru vremurile tulburi prin cari trecem. Să făgăduim că umăr la umăr, ne vom întări forțele morale și materiale pentru apărarea actualelor granițe ale scumpei noastre patrii.

Ca și în anii precedenți, ziua eroilor a fost sărbătorită în orașul Arad și în toată eparhia cu evlavie și patriotismul entuziast, ce caracterizează pe Românii dela frontiera de vest a patriei noastre.

La ora 9 dimineața în toate școalele s'au ținut de către profesorii rânduiți pentru acest scop, vorbiri în cari s'a făcut apologia zilei. La ora 10 s'a făcut parastase în toate cimitirile, după programul stabilit de autoritățile din Arad. Și aici s'au ținut cuvântări în cari s'au preamărit jertfa eroilor.

Autoritățile și școalele au participat la parastasul oficiat în garnizoana din Arad, la monumentul eroilor.

Cuvântare

rostită la o întrunire a învățătorilor români din Banatul jugoslav.

Stimați învățători!

Să-mi dați voie să-mi exprim bucuria sufletului pentru prezența D-voastră aici și să o consider ca o cinste deosebită pentru comuna noastră. Astfel de manifestări sunt foarte rare pentru noi Românii din nordul Banatului, cari în urma poziției geografice fatalmente suntem mai izolați și trăim mai singularizați de restul fraților noștri. Întruniți din 7 sate și într'un mănunchiu așa de impresionant, eu văd în reuniunea D-voastră nu numai expresia unei solidarități colegiale, ci mai vădit expresia și biruința unui principiu

scomp, *biruința solidarității culturale și a unității noastre sufletești*, între orice împrejurări și situații ne-ar arunca soarta pe acest pământ. Iar când vă văd, tineri, entuziaști și animați de idealism, nu pot să nu vă spun, fără intenții de măgălire că, alături de biserica lui Hristos, voi sunteți speranța și garanția zilei de mâine. Să-mi permiteți să mă explic, aruncând o scurtă privire retrospectivă asupra trecutului apropiat.

Războiul mondial cu cortegiul său de suferințe se sfârșise în anul 1918. Popoarele se eliberaseră și după veacuri întregi de opresiune erau dornice după dreptate și libertate. În anul 1919 s'a fixat noua așezare a lumii, bazată pe principii mai juste și umane. Noi Românii din Banatul jugoslav ne-am încadrat cu toată loialitatea, caracteristică firii noastre, în noua patrie jugoslavă. Cași minoritate etnică, ca o ramură mică dar verde a neamului românesc, trebuia însă să începem o viață nouă, trebuia să ne organizăm și manifestăm ca atare, dacă voim să ne menținem limba, cultura și sufletul, elementele prin care respirăm ca Români. — Aici în Banat totdeauna a pulsat o coștientă viață românească. Imediat după război a urmat însă un fenomen neprevăzut, care ne-a slăbit resorturile naționale și anume: pătura conducătoare ne-a părăsit și a trecut în România. A fost un adevărat exod. Aproape toți intelectuali au pornit peste hotar, ca niște paseri călătoare, când migrează toamna spre limanuri mai călduroase. S'au dus advocații, medicii, profesioniștii liberi, majoritatea învățătorilor — unii mănâți de însuflețire, iar alții atrași de mirajul plasamentelor mai fructuoase în viață, făcând totuș dincolo pe naționalistii și martirii neamului. Dar să nu-l condamnăm, așa era curentul și spiritul vremii. Apa trece, petritele rămân. Și cine a rămas aici? A rămas, ca să zic așa talpa țării, poporul: au rămas plugarii legați de gheața strămoșească, ca un arbore cu rădăcinile înfipse adânc în pământ, iar lângă el au rămas părinții lor sufletești, preoții legați cu inima de biserica strămoșească, unde s'au retras rugându-se în intimitatea divină a altarului pentru vremuri mai bune. Alături de ei, ca de sămânță, au mai rămas puțin învățătorii.

Un stup fără reghă, o armată fără comandanți și un popor fără conducători se risipește. Noi totuși nu ne-am risipit, nu, pentru că ne-am strâns laolaltă ca puil sub cloșcă, ne-am strâns și încheiat sub aripile *bisericii ortodoxe române*, care ne-a ocrotit. — În celelalte ramuri ale vieții noastre publice a urmat o stagnare, ba chiar o desagregare generală. S'au făcut încercări sporadice pentru organizarea nației, fie sub raport cultural, fie sub raport politic, dar toate au eșuat, pentru că cei 2—3 preinși conducători ce ni-s'au octroat sloguri, n'au fost la înălțimea chemării. Nu e însă locul și timpul să le facem procesul, ci constat numai o realitate dureroasă.

Pe teren școlar situația a fost și mai gravă. —

Aici a urmat un adevărat dezastru. — Trebuie să știți, că înainte de război țărani români din Banat stăteau în fruntea tuturor țăranilor din celelalte ținuturi românești. Dragostea lor de carte și școală era cunoscută. Aproape nu existau analfabeți în generațiile tinere. Dovadă eclatantă sunt și impozantele clădiri școlare înălțate din sudoarea și contribuția enoriașilor ortodocși români, fără nici un sprijin material sau moral dela stat. — Durere însă, căci aceste edificii și sale de învățământ vreme îndelungată după război au rămas zăvorâte și mute. — Rândurile învățătorilor noștri, decimate prin emigrări și moarte, nu s'au priment cu forțe noi, sau locurile lor erau ocupate de învățători străini, cari nu ne cunoștea limba și nu ne înțelegeam sufletul. Au fost comune frunze cu 5—6 posturi, cari n'aveau nici un învățător român. Era o jale, un spectacol tragic. — Țăranii noștri și noi toți, încercam adevărate dureri fizice și morale văzându-ne odraslele crescând ca niște pomi sălbateci. — Situația era disperată dar ceasul suprem, după ani întregi de pertractări și elaborări, s'a pus la punct și a intrat în vigoare *convenția școlară*. Aceasta a fost salvarea. Să ne exprimăm toată gratitudinea acelor personalități marcante, jugoslave și române, cari au încheiat acest act istoric și cari veghează la aplicarea lui. — Dar convenția în sine este o literă moartă, o serie de paragrafi. — Aceasta convenție trebuia să capete duh de viață făcând. Și a căpătat. — Iar acei modești pioneri, cari au dat și dau viață și cuprins convenției școlare sunteți voi iubii învățători, cari v'ați părăsit căminurile și familiile și ați descins în mijlocul fraților voștri mai mici și părăsiți — nu pentru recompensă materială, căci nu se poate numi recompensă materială minimul de existență, nu, ci numai din dragoste curată și din dorința de-a fi folositori fraților voștri din Iugoslavia. — Cinstiți și recunoștință vouă! Prin nobleța gestului vostru, voi ați pus în practică cuvintele lui Hristos din sf. evanghelle de astăzi: „Celce vrea să vină după mine, să se lapede de sine, să-și la crucea sa și să-mi urmeze mie”. Da, prin venirea voastră aici, voi v'ați lăpădat de toate contingentele și interesele trecătoare, ați luat asupra voastră crucea tuturor nesiguranțelor și greutăților și ați urmat lui Hristos, căci plăcut este lui Hristos, ca și neamul românesc să se ridice la un nivel mai înalt de lumină, de conștiință și de viață morală, și aceasta este sf. voastră misiune între noi, mână'n mână cu slujitorii sf. Altare — Prin venirea voastră aceste sale de învățământ, cari erau mute, astăzi au prins glas și răsună, ca nici odată, de dulcele graiu românesc depe șesurile Munteniei și de sub colinele însozite ale Moldovei. — Prin venirea și activitatea voastră, organismul nostru cultural, debil și anemic, a primit o proaspătă infuziune de sânge, de vitalitate și energie românească.

O mică digresiune. Am o reminiscență de ca-

racter literar din jurul anului 1907. În acea vreme se pornise o vioasă și tinerească mișcare literară sub direcțiile profesorului N. Iorga și a revistei „Sămănătorul”. Talente noi și viguroase apărură pe arena literară. Un alt distins profesor, pedagog și om de litere, Simion Mehedinți, dacă nu mă înșel, caracterizase acea înviorare și recrudescență a literaturii românești cu atributul de primăvară literară.— Să-mi dați voie, ca prin analogie, să numesc și cu noua epocă de muncă difuzare culturală, care începe odată cu venirea voastră aici, s'o numesc *primăvara culturală* a neamului românesc din Banatul jugoslav.

Iubiți învățători! Când ați plecat de pe plaiurile voastre, sunt convins, că ați plecat cu sufletul încărcat de iluzii, de optimism și gânduri bune.— Ajunși în mijlocul nostru, poate că nu toate speranțele D-voastră s'au realizat.— Probabil veți fi avut și decepții, vă veți izbi de greutate și mizerii, veți fi întâlnit în cale oameni mici cu patimi mari, sau ați fost neplăcut impresionați de măruntele bârfeli și intrigile rurale, de dușmăniile și luptele intestinale dintre frați.— Tot ce e posibil.— Dar nu vă mirați și nu descurajați, căci nimic nu e perfect pe pământ, cu atât mai puțin biata noastră societate românească, fie ea din Banatul jugoslav, fie din cel românesc. Eu vă rog ca să vă ridicați mai presus de aceste considerații și nu D-voastră să vă coborâți la realitatea, de multeori meschină, ci D-voastră să înălțați și să modelați aceasta realitate după sufletul tînăr, curat și idealist, cu care v'ă binecuvântat Dumnezeu și atunci acești 3 ani petrecuți în slujba școlii și culturii românești vor lăsa o dăru de lumină și o amintire neștearsă în viața și istoria poporului român din Banatul jugoslav, iar conștiința D-voastră va fi împăcată. Mai mare răsplată nu puteți avea.— Dar cine știe, legile și convențiile oamenii le făuresc, oamenii le schimbă.— Se poate, ca acești 3 ani contractuali să se schimbe în 6 sau mai mulți ani.— Loialitatea fără rezerve față de statul care v'a primit, vă va da posibilitatea, ca să vă desăvârșiți opera binefăcătoare începută pentru noi, românii jugoslavi, frații voștri.

Asigurându-vă de toată simpatia și dragostea românilor din Sarcia, vă zic, bine-ați venit și cu Dumnezeu înainte la muncă și datorie.—

Gherasim Andru
protopop

10 Mai la Arad

Ziua de 10 Mai a înscris anul acesta al șaptezecilea an al existenței unei noi faze în viața națiunii române, care după alăția ani de oprimare a trecut peste toate barierele ce-i stăvileau mersul și dezvoltarea ca națiune inde-

pendentă, faza consolidării unității noastre ca *Națiune* și *Stat Român*, și drumul spre progres, pentru care s'au adus atâtea jertfe. Șaptezeci de ani de când Augusta Dinastie Română a ocupat definitiv tronul României, punând temelie Patriei noastre și îndreptându-i pașii spre un viitor de aur, dorit și visat de strămoșii nostri e 10 Mai 1866—10 Mai 1936.

Această zi a Unirii neamului nostru, „sin-teza tuturor sărbătorilor noastre naționale”, s'a serbat Duminecă la Arad cu un deosebit fast, din care s'a putut observa nota distinctivă de impunătoare afirmare românească plină de entuziasm, dat fiind faptul că a căzut în zi de Duminecă la care au participat autoritățile militare și civile. La toate edificiile fâlfăia drapelul național, iar prin vitrine se vedea chipul M. Sale Regelui Carol II

Te-Deum-ul dela catedrală.

Duminecă dimineața după terminarea Sf. Liturghii, la orele 11 în catedrala ortodoxă, episcopul Aradului P. S. S. Andrei, înconjurat de un sobor de 12 preoți, având la dreapta pe I. P. C. Sa arh. Dr. I. Suciu iar la stînga pe P. C. Sa Dr. Gh. Ciuhandu înconcom stavor, a oficiat un Te-Deum, după care P. S. Sa Andrei a rostit o cuvîntare ocazională.

P. S. Sa spune, că ziua de 10 Mai e sin-teza tuturor sărbătorilor noastre naționale și cea mai măreață pe care o avem noi românii. În ea s'a făurit o Românie liberă, Patria noastră, pe care o așteaptă un viitor de aur. Temelia acestei Patrii a fost pusă de trupurile celor care s'au jertfit pentru ea și de cenușa eroilor care și-au dat sufletul pentru întemeierea ei. Deci dacă la temelia ei sunt atâtea jertfe, datorința noastră de căpetenie e ca să facem cele mai mari sacrificii pentru apărarea ei, a Neamului și Dinastiei și într'un glas și cu un gând să zicem cu toții Trăiască M. Sa Regele Carol al II-lea, realizatorul nădejdlor noastre de mai bine și Dumnezeu să-I dăruiască viață lungă și fericită.

La Te-Deum au asistat d-nii general: Alexandrescu și Banciu, col. Kiriacescu și alți ofițeri superiori; apoi dr. Ioan Groza, prefectul județului Arad, dr. Romulus Coțioiu, primarul orașului, dr. Bejan subprefectul, Orezeanu, preș. Tribunalului etc.

Defilarea.

După terminarea Te-Deumului, P. S. Sa Andrei, d. prefect și primar împreună cu celelalte autorități au plecat la primărie, unde după sosirea d. general Alexandrescu, însoțit de

ofițerii superiori, a avut loc defilarea trupelor: infanterie, roșiori, grăniceri și artilerie.

Defilarea a fost începută de premilitari, cari au defilat foarte bine atrăgând admirația tuturor.

În fața primăriei au fost așezate toate școlile secundare și primare din Arad.

După defilare a avut loc în sala festivă a prefecturii o recepție la care au participat toate autoritățile.

Muzica chesturii de poliție a cântat toată după masa în fața prefecturii.

După masă la orele 4 a avut loc pe arena „Gloria”, în cadrul unei serbări de educație fizică, examenul de gimnastică de sfârșit de an al elevilor liceului „Moise Nicoară”, sub conducerea d-lor profesori Dabiciu și Grau, la care a participat un public foarte numeros.

La orele 9 seara a început retragerea cu torțe a soldaților, care cu sunete de urale pline de entuziasm au ajuns în fața primăriei unde erau adunați elevii școalelor secundare și studenții dela Academia Teologică.

Acolo s'au jucat hore românești și s'au cântat cântece naționale cu care s'a terminat entuziasta serbare a zilei de 10 Mai.

Codreanu Sever
student în teologie.

Adunarea generală a fondului preoțesc.

Reprezentanții preoșimei eparhiale, protopopul și 2 preoți din fiecare protopopiat, s'au întrunit în adunare generală a fondului preoțesc, la 6 Mai a. c. în sala de ședințe a Consistorului.

Invitat să prezideze această adunare, P. S. Sa salută preoșimea cu „Hristos a înviat” și rostește rugăciunea „*Împărate ceresc*”. Apoi spune, că simte o profundă bucurie sufletească, de câte ori are prilejul, să fie încunjurat de un număr mai mare al clerului, căci aceste ocazii sunt prilejuri binevenite ca Episcopul să împărtășească preoșimei indicații pentru propășirea și intensificarea vieții religioase morale a creștinilor noștri.

P. S. Sa declară că preoșimea trebuie să considere averea materială ca un mijloc prin ce se spiritualizează viața. Declară că a preconizat să înființeze pe cheltuiala Sa, în Arad un internat pentru băieții de preoți, ca să creeze sucrescențe pentru viitorii slujitori ai altarului și conducători ai instituțiilor noastre bisericești.

Din rapoartele ce le-a primit în cauza aceasta dela protopopi, a constatat P. S. Sa, cu durere că preoții de azi, în comparație cu cei bătrâni, n'au copii.

Comisia de control al fondului preoțesc, aduce omagii și sentimente de venerație și stimă P. S. Sale Episcopului Andrei. Și tot atunci aduce pioasă recunoștință memoriei Episcopului decedat Grigorie, și ridicându-se toți în picioare rostesc împreună ca „Dumnezeu să-l ierte pe Episcopul Grigorie și să-l odihnească cu cei drepți”.

Intrându-se în ordinea de zi, se constată că în urma statutelor actuale ale fondului preoțesc făcute cu un zel exagerat, fondul preoțesc nu are capacitatea de-a plăti pensiile respective ajutoarele anuale ale preoților deficienți, preteșelor văduve și orfanilor.

Până la anul, când se vor schimba statutele, se decide pentru anul în curs reducerea tuturor pensiilor și ajutoarelor cu 20% la cei ce primesc pensi și ajutoare dela 1926 încoaci.

Socoile și preliminarul fondului și toate propunerile în cauză, se înaintează pentru aprobare Vener. Consistor și Adunării eparhiale.

Ședința

comitetului Societății Femeilor ortodoxe române din Arad.

Comitetul Societății Naționale a femeilor ortodoxe române, filiala Arad, a ținut o ședință, sub președinția dnei Goldiș.

La această ședință a participat și episcopul Aradului, P. S. Andrei Magheru.

După expunerile P. S. Sale și propunerile membrilor din comitet, s'au luat câteva hotărâri importante cu privire la activitatea viitoare a societății.

S'au purtat discuții asupra scopului asociației, care este naționalismul și ortodoxismul, mântuirea sufletului și întărirea conștiințelor românești.

Scopul acesta se va putea îndeplini atunci, când educația tineretului se va clădi pe temelii morale solide și însoțite din principiile creștinismului ortodox.

Toată strădania societății se cuvine să se îndrepte, cu duh și entuziasm nelimitat, spre refacerea vieții trăite, interiorizarea în suflete a Evangheliei. Și pentru a se putea obține această îmbunătățire a vieții: dezvoltarea sentimentelor nobile — e neapărată nevoie ca ele să se concretizeze în împliniri cari sunt mai aproape de viața reală a omului. Fiindcă unul din aceste împliniri, cel mai important și înălțător, este încredințarea sfântă, reprezentând fie chipul eroilor naționali

fie a celor religioși, s'a hotărât ca femeile ortodoxe să intensifice cultul icoanelor.

Pentru a cultiva sentimentul religios la tineretul școlar, s'a luat hotărârea, în unanimitate, să se distribuie cu prilejul examenelor de religie, premii constând din cărți cu conținut moral și religios, cruciuliști, icoane, în consecință, comitetul societății va lua contact cu directorii și directoarele tuturor școlilor, ca să se alcătuiască programul decernării premiilor.

Membrele societății vor purta o insignă distinctivă, urmând ca forma și culoarea să fie adoptată ulterior.

După ce d-șoara Cornea, secretara societății, a propus și comitetul a admis să se aducă vii mulțumiri tuturor aceluia cari au contribuit cu obolul lor la colecta de Paști, d-na președintă Goldiș a declarat ședința închisă.

Ședință plenară.

Marți în 5 Mai, a. c. la ora 11 Consiliul nostru eparhial a ținut ședință plenară cu toate trei secțiunile sub prezidiul P. S. Sale părintelui Episcop Andrei. Au participat următorii așesori: M. Păcățianu, Dr. Gh. Ciuhandu, D. Muscan, Dr. T. Botiș, Dr. N. Popovici, Dr. P. Țiucra, T. Cibian, S. Seculin, S. Stana, și C. Turic din cler. Iar dintre mireni: Dr. C. Iancu, Dr. I. Marșeu, Dr. E. Beleş, Dr. E. Velici, Iosif Moldovan, Ascaniu Crișan, Dr. I. Drincu și Vințilă Popescu.

Ședința s'a deschis cu rugăciunea »Împărate ceresc« rostită de P. S. Sa.

S'a citit și aprobat Raportul general al Consiliului plenar către Adunarea eparhială, despre gestiunea anului 1935. S'a decis că, contrar uzului de până aci, să fie aduse în fața Consiliului plenar și rapoartele singuraticelor secții, către Adunarea eparhială, ca astfel consilierii dela toate secțiile să aibe cunoștință despre activitatea fiecărei secții.

La recercarea P. Ven. Consiliu Mitropolitan, s'a decis îndeplinirea locurilor vacante pentru Congresul mitropolitan pe restul ciclului în curs.

Alegerea deputatului din cler la acest congres, pentru cercul Buteni-Hâlmagiu, se va face în Gurahonț în 25 Iunie a. c. comisar la această alegere fiind părintele protopop C. Lazar. Iar pentru un deputat mirean în cercul Arad, se va ține alegere în 21 și 28 Iunie. Comisar pt. aceasta alegere a fost numit d. Dr. C. Iancu.

Parastas pentru văduva protopopeasă Elena Sârbu.

Într-una din săptămânile trecute s'a slujit, în biserică sf. Gheorghe dela Spitalul județean din Arad un parastas evlavios pentru odihna sufletească a răposatei protopopese Elena Sârbu, din Girișul Negru (Bihor).

În cursul lunii Februarie, Venerabila protopopeasă, aflându-se la fiul său Dr. Gh. Sârbu, avocat în Arad, s'a bolnăvit și s'a supus unei grele operații în spitalul județean din Arad. Însă etatea și fizicul ei plăpând, n'a putut suporta consecințele acestei operații și în 29 Februarie și a dat sufletul nobil în mâinile Domnului Hristos.

Serviciul punerii în sicriu, l a făcut părinții Stana și Draia dela Episcopie. Apoi sicriul cu corpul răposatei a fost transportat la Girișul-Negru, unde în 3 Martie a fost depus între regretele unanime ale unei asistențe numeroase, în cavoul familiar.

Văduva Elena Sârbu, a fost soția protopopului de pie memorie Petru Sârbu din Giriș, decedat în anul 1930. Preoții și intelectuali mai în etate din Arad și județ, își aduc aminte cu multă duioșie de figura blândă și plină de bunătate a protopopului Sârbu.

În sufletul și inima sa de aur avea acumulate atâtă dragoste și bunătate, încât erai copleșit de calitățile lui frumoase. Și bunul Dumnezeu l-a dăruit pe prota Sârbu cu o soție tot așa de bună și înzestrată cu însușiri nobile. Casa lor plină de lumină și pace creștinească, era larg deschisă tuturor celor ce veneau cu necazuri, cu bucurii, sau după sfaturi.

Din căsătoria acestor 2 soți buni, s'au născut 15 copii, dintre cari azi trăesc 8, toți înzestrați cu calitățile frumoase moștenite dela scumpii lor părinți. Cel mai mare Ananie este preot în frunța Comună Ucu-riș, Mărioara a fost căsătorită cu preotul Tr Roman, decedat în anul 1931, Gheorghe este simpaticul nostru avocat din Arad, Petru este notar public în Hâlmagiu, Hermina și Aurel funcționar, Silviu notar în Giriș și Aurora preoteasă tot în Giriș.

Protopopul Petru Sârbu a fost un mare și infocat naționalist. Pe vremea dominației Ungurești, în colțul județului Bihor unde păstora el, acest neînfricoșat român și casa sa, a fost farul de unde s'a revărsat lumină românească în toate satele românești.

El împreună cu iubita sa soție și-au slujit Biserica și neamul vreme de aproape 50 de ani. Acum dorm liniștiți în cavoul familiar din satul Giriș. Încunjuți de dragostea și pietatea iubitorilor lor fiți și tuturor ce l-au cunoscut. — Depunem și noi o lacrimă de recunoștință pe mormântul Protopopului Petru Sârbu și soției sale Elena rugând pe Dumnezeu să-i facă părtași de fericire vecinică.

† Preot Cornel Popescu

S'a stins din viață, ca o lumină, care s'a consumat de tot, în ziua de 3 Maiu, la locuința sa din Păuliș, după o păstorire de 35 ani, în ogorul Domnului.

Inhumarea rămășițelor lui pământești s'a făcut în ziua de 5 Maiu, când corpul lui neînsuflit a fost transportat la sf. biserică de cătră 6 preoți, unde după terminarea sfintei liturghii s'a oficiat prohodul, de către P. C. Sa P. Cuvulescu protopop, înconjurat de un sobor de 11 preoți.

L-au parentat P. C. Sa Păr. protopop în numele bisericii, pr. I. Chebeleu în numele preoșimii din tract, iar în numele enoriașilor și a Oastei Domnului pr. Gh. Barbă.

L-am petrecut apoi la locul de vecinică odihnă, însoțit de regretul unanim al întregului popor.

Au rostit cuvântări la mormânt dl. dir. școlar T. Cuvulescu, în numele școalei; iar în numele tinerimii și a soc. Sf. Gheorghe dl. inv. N. Oprea, aducând defunctului elogi bine meritate.

Pentru a justifica regretul nostru, pentru pierderea lui, la vârsta de 62 ani, menționăm aci că defunctul a fost un preot model întru toate. A fost veche neadormită a parohienilor săi, pe cari l-a sfătuit, l-a învățat și a infiltrat în inima lor iubirea de neam și biserica noastră ortodoxă. A trăit și a muncit numai pentru binele poporului său și a murit la datorie, pentru că și morbul greu de care a suferit, l-a contractat n decursul unei misiuni pentru popor, înainte cu un an și de atunci a fost tot suferind, până în ultima clipă a vieții sale. A fost un adevărat apostol, pentru că în predicile sale, presărate cu multe învățături și exemple practice, precum și în conversațiile sale, captiva mulțimea cu o putere magică.

A fost modest, dar a impus prin cinste, bunătatea inimii și prin superioritatea culturii. Eră în curent cu orice problemă și mai ales cu dezvoltarea literaturii bisericești și cu cele mai noi metode de pastorație. Chiar și nouă preoșilor ne inspira curaj în lupta cu viața și nu căteă nici odată contra vilegiei vremilor. Deviza lui era: „Sunt bucuros de slăbiciuni, de deăfmări, de nevoi, de prigoniri, de strămtorări pentru Hristos, căci tocmai când sunt slab, atunci sunt tare”. (II Cor., 2. 10)

Pentru acele calități chiar dela începutul carierei sale, a fost membru marcant în corporațiunile bisericești, președ. desp. Radna al Asoc. clerului, misiionar și duhovnic tractual. În parohie a făcut ordine și a dat viață bisericii, înființând soc. tinerimii Sf. Gheorghe și „Oastea Domnului”, iar pe terenul catichelic a fost neîntrecut. Așa au știut pr. C. Popescu să desțelineze ogorul moștenit dela înaintași săi, cum foarte

bine a accentuat P. C. Păr. protopop în cuvântarea ținută.

Pentru râvna sa pentru Hristos, până la sacrificiu, a fost dislin cu brâu roșu și cu „Răsplata muncii pentru biserică”.

Bunul Dumnezeu să-l facă parte de fericire, de care nu s'a putut bucura în viață!

† Ecaterina Lăzărescu

În ziua de 3 Mai a. c. a fost înmormântată în maosoleul familiar din Jadani iubita și evlavioasa mamă a P. S. Sale Episcopului Vasile Lăzărescu dela Caransebeș.

Moartea prea timpurie a frunței femeii și bună mamă a stărnit în sufletele tuturor celor ce-au cunoscut-o, căci era numai de 62 de ani și de acum se nădăjduia să se bucure de fericirea celor 2 fii ai săi P. Sfințitul Vasile și celalalt frunț al comunei Jadani.

Dumnezeu a orânduit însă, ca pe evlavioasa sa fică s'o cheme la sine mai curând.

Prohodul a fost săvârșit în biserică din Jadani de 20 preoți în frunte cu protopopii: R. Auceșă consilier la Caransebeș, Dr. Clorolanu din B. Comloș și S. Seculin dela Vinga.

La jalca P. Sfințitului Lăzărescu a participat un public mare, între cari consilierul eparhiei Caransebeș și frunțele vieții noastre publice din Timișoara și județ.

Părintele Clorolanu, a rostit un impresionant panegiric. Răspunsurile funebre au fost rosite de corul studenților teologi din Caransebeș și corurile din Vinga și Jadani.

Exprimăm P. Sfințitului Vasile profundeale noastre condoleanțe, rugând pe Dumnezeu să așeze sufletul scumpel Sale mame în cununa celor fericiți.

ASOCIAȚIA FRĂȚIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ SECȚIA EPARHIALĂ ARAD.

INVITARE

Conform art. 16 din Statute, invităm cercurile protopopești, parohiale și prin ele pe toți Românii Ortodocși din Eparhia Aradului la a III-a *adunare generală* ce se va ține în *Arad Luni 1 Iunie 1936* (a doua zi de Rusalii) cu urmatorul

PROGRAM:

- ora 8. a. m. Ședința Consiliului în sala de ședințe a parohiei.
- 9. • • Participare la serviciul divin în catedrală.
- 10³⁰ • • Procesiune la sfințirea și desvelirea bustului Dr. Petru Pipoș, ridicat de „Societatea Dr. P. Pipoș pentru studiul copilului român”.

ora 12. a. m. Adunarea generală a F. O. R. la Palatul Cultural, sub presidenția de onoare a. P. S. Sale Părintelui Episcop Dr. Andrei Magieru.

„ 13³⁰ p. „ Masă comună la Cercul românesc.

„ 17 „ „ Festival la Palatul Cultural.

Comitetul de direcție

*Inscrierile la masa comună se fac până la 28 Mai prin carte postală la dl. director Vasile Mircea (Cercul românesc), ori prin semnarea în listele depuse la Librăria Diecezană (Bulv. Regina Maria) și Librăria Concordia (str. Eminescu). Prețul facămului Lei 62.

PROGRAMUL FESTIVITĂȚILOR

I.

Ora 11. *Desvelirea bustului Dr. Petru Pipoș cuvântări:** Delegatul Societății Dr. P. Pipoș Reprezentantul școalelor, Reprezentantul foștilor elevi, Reprezentantul Municipiului.

II.

Ora 12. *Adunarea generală F. O. R.* Deschiderea de către președintele *Iosif Moldovan* Cuvânt. P. S. Sale Dr. *Andrei Magieru*. Salutul oaspeților. Raport general despre activitatea secției. Proclamarea noilor membrii. Propuneri închiderea adunării generale.

*Timpul fiind limitat, cuvântările nu se pot estinde peste 10-15 minute.

**Inscrierile de membrii se fac la dl. casier general *Virgil Antonescu*.

III.

Ora 17. *Festivalul din Palatul Cultural.*

Davidov: „Ceriurile spun. . .” corul Academiei Teologice sub conducerea dlui profesor *Ațanasie Lipovan*.

Bortnaschi: „Cu glasul meu către Domnul am strigat” corul „Armonia” sub conducerea dlui prof. *Ioan Lipovan*.

Conferință: „Biserica dominantă și egala îndreptățire a cultelor” ținută de dl. Dr. *Lazar Iacob*, prof. univ. *Ciuj*.

A. C. Popovici-Racovița: „Pre Tine Te lăudăm” corul „Doina Crișanei” sub conducerea dlui profesor *Sever Ageu*.

I. Ghica Comanești: „La bisericuță” corul Școalei Normale sub conducerea domnului profesor *Ioan Lipovan*.

T. Lugoian: „Troparul Rusaliilor” corul învățătorilor sub conducerea domnului preot-învățător *Virgil Lugoian*.

Biletele de dus și înapoiere pentru Dumineci și sărbători se eliberează pe orice distanță cu o reducere de 25%.

INFORMAȚIUNI

Răspândirea Bibliei Britanice. Din rapoartele publicate în Anuarul Societății Biblice Britanice pe anul 1934—1935 aflăm că în cursul acestui an s'au răspândit 10.070.609 volume biblice. În Asia s'a răspândit 7.046.000 volume; în China 4.296.000 volume; în România 47.658; iar în Grecia deși numărul locuitorilor e mult mai mic ca la noi, s'au vândut totuși 54.085 volume.

Iată prin urmare ce activitate urlă desfășoară această societate întru răspândirea cuvântului dumnezeesc. E un model vrednic de urmat și pentru Societățile noastre creștinești care ar trebui să răspândească și să intensifice propaganda religioasă.

Un evreu orb de 25 ani își recapătă vederea la Maglavit. Evreul Scherman, zăcând de o boală de ochi pe când era încă copil a rămas orb în desăvârșire de pe urma acestei boli.

Auzind el despre întâmplările minunate și despre vindecările ce au loc zilnic la Maglavit, s'a hotărât să se ducă și el într-acolo. Și ducându-se s'a dus la Petruche Lupu, după îndemnul cărula s'a spălat vreme de trei zile cu apă dela salcia miraculoasă, căpătând a patra zi vederea ce o pierduse de mic copil.

S'a întors acasă evreul Scherman lăudând pe Dumnezeu cel Atotputernic precum orbul de odinioară dela lacul Siloamului.

Automobilul în care a fost ucis Regele Alexandru a fost adus la Belgrad și expus în muzeul de război. Încă de anul trecut, guvernul jugoslav luase măsuri ca automobilul în care a fost ucis Regele erou Alexandru să fie adus din Franța în Serbia. Un vapor de comerț francez a adus ieri la Split, în Jugoslavia, acest automobil. El va fi transportat la Belgrad și va fi expus în muzeul de război.

Nenorocirea unui copil. Copilul Alexandru Coglan, din comuna Olteiu, județul Prahova, după ce însoțise pe un frate al său, care se dusesse cu vitele la pășune, întorcându-se acasă, s'a oprit pe un pod de scânduri de peste un părau din marginea satului ca să se joace. El a băgat gâtul între două scânduri și făcând o mișcare gresită, a alunecat cu picioarele de pe scândura pe care se afla și a rămas spânzurat cu gâtul între scânduri. Nefiind nimeni prin apropiere, copilul a încetat din viață. El a fost găsit de niște săteni ce au trecut mai târziu pe acolo.

Zece Maiu. Ziua de 10 Maiu este ziua sfântă a neamului, în ea trăim toate frământările și întreaga istorie a țării. Cei trei regi cari au liberat, au unit și ridicat poporul românesc la cinstea de azi, sunt simbolul de biruință către care sufletul nostru trebuie să se înalțe cu recunoștință. Credința lor, a fost credința noastră; înțelepciunea lor, înțelepciunea poporului românesc; vitejia lor, vitejia neamului. Lor deci li se cuvine, în această zi de sărbătoare națională, tot respectul și dragostea noastră a tuturor.

Nr. 3461/1936

Comunicat

În conformitate cu adresa Nr. 59594 din 21 Aprilie a. c., a Ministerului Instrucțiunii Publice al Cultelor și Artelor publicăm în cele următoare, dispozițiunile luate de Consiliul de Miniștri, prin jurnalul Nr. 588 din 23 Martie 1936, cu privire la hârtia din arhiva instituțiilor:

„Se interzice autorităților publice, civile, militare, bisericești... de a mai vinde în comerț hârtia maculatură provenită din registre dosare, chitanțiere, recipise, concepte, monitoare oficiale, reviste, broșuri, imprimale scoase din uz, etc., cari după regulamentele respective nu mai au nici o întrebuințare.

Toată hârtia aflată în arhiva diferitelor instituții, arhive cu o vechime prevăzută de legile în vigoare, aparține Direcțiunii generale a Arhivelor Statului.

Toată aceasta maculatură din arhive cu o vechime mai mare decât aceea prevăzută de legile în vigoare, va fi predată exclusiv, Asociației Cercurilor de gospodine și Societății „Ocrotirea Tinerelor Fete” prin oficiul de vânzare a Hârtiei S. A., care în urma convențiunii intervenite între acel oficiu și societățile de mai sus, se autoriză Oficiul de Vânzarea Hârtiei ca singur, prin delegații săi, să ridice hârtia maculatură dela autorități, plătiind autorității de unde ridică hârtia câte 0,50 Lei de Kgr. de hârtie, alături Asociației Cercurilor de Gospodine, cât și Societății „Ocrotirea Tinerelor Fete”, adică în total, Oficiul de hârtie va plăti pentru hârtia maculatură ridicată, câte 1 20 Lei de fiecare Kg.

Toate autoritățile sunt obligate a face cunoscut direct Oficiului de Vânzarea Hârtiei, cantitatea de hârtie maculatură de care dispune pentru a fi vândută.

Oficiul de vânzare a Hârtiei, va face cunoscut Direcției Generale a Arhivelor Statului, prin delegații săi respectiv, instituțiile de unde urmează să ridice hârtia, Direcția Generală a Arhivelor prin delegații săi va proceda imediat la clasarea hârtiei maculatură, după care instituțiile vor fi libere a face predarea în condițiunile de mai sus.

Oficiul de vânzarea hârtiei, este obligat, ca toată hârtia maculatură ridicată dela autorități, să o macine în pastă de hârtie, fiindu-i cu totul interzis de a o vinde în comerț.

Cele ce prin aceasta se comunică tuturor oficiilor și instituțiilor din sub ordine, spre știință și conformare.

Arad, 8 Maiu 1936.

Consiliul eparhial ort. rom.
Arad.

Nr. 3260/1936

Comunicat.

Sfântul Sinod, cu adresa Nr. 920/936, ne aduce la cunoștință că și în sesiunea actuală a fost solicitat să rezolve în chip favorabil ches-

tiunea recăsătoriei preoților văduvi. Cum aceasta problemă nu este de competența unui sinod local, ci de a unui sinod ecumenic, Sf. Sinod a rezervat-o pentru viitorul Sinod ecumenic.

Ca măsură preventivă însă, pentru a împiedeca pe preoții văduvi să se mai recăsătorească civil, Sf. Sinod a hotărât a interveni la organele în drept — ceea ce am și făcut — să ia măsuri ca în cazul când, întâmplător, un preot, trecând peste prescripțiile Sf. Canoane, ar cere Ofițerului Stării Civile să-l recăsătorească, acesta să-i pretindă aprobarea episcopului său că se poate recăsători. Și cum dela episcopul său nu va putea căpăta aceasta aprobare, potrivit Sf. Canoane, preotul ce ar fi dorit să se recăsătorească, va fi chemat la realitate și forțat să-și păstreze văduvia curată, de voiește să mai rămână în rândul clericilor.

Ceea ce aducem la cunoștința celor interesați, spre conformare.

Arad, din ședința Consiliului eparhial dela 5 Maiu 1936.—

Andrei
Episcop.

Nr. 3081/1936

Comunicat.

Sfântul Sinod cu adresa Nr. 712/936 și Nr. 775/936, Ne face cunoscut că în ședința sa dela 11 Martie a. c., dând urmare deciziunii Congresului Național Bisericesc dela 14 Octomvrie 1935, a stabilit vârsta pentru hirotonie de 23 ani pentru diacon și 25 pentru preot.

Până atunci însă tinerii candidați la diaconat sau preoție nu trebuie să-și piardă timpul aiurea departe de biserică, întrucât la hirotonie li se va cere să dovedească ce au făcut.

De aceea tinerii candidați de preoție până la împlinirea vârstei când pot fi primiți la hirotonia (23 ani pentru diacon și 25 ani pentru preot) și până când li se va putea încredința parohie, sunt îndatorați a face serviciul de cântăreți la biserică, sau în cancelariile protopopești, unde pot avea ceva plată.

Având vârsta de 23 ani, pot fi făcuți diaconi pe la parohie mai de seamă fără plată specială ci mulțumindu-se cu ce vor primi dela slujbele din parohie.

Ceea ce comunicăm spre știre.

Arad, din ședința Consiliului eparhial dela 5 Mai 1936.

Consiliul eparhial ort. rom. Arad.

Nr. 3724/1936.

Comunicat.

Ministerul Instrucțiunii, al Cultelor și Artelor, Direcțiunea cultelor, cu adresa No. 69681/9144 din 30 Aprilie a. c. Ne comunică următoarele:

„Avem onoare a Vă face cunoscut, că Ministerul Lucrărilor Publice prin legea publicată în Monitorul Oficial No. 73 din 27 Martie 1936 a creat „Fondul pentru modernizarea de drumuri naționale.”

Acest fond se alimentează din diferite venituri, între cari intră și taxele anuale pentru carnetele de reducere cu 50 % pe C. F. R., cari sunt următoarele:

pentru un carnet Cl. I. Lei 150

„ „ „ „ II. „ 120

„ „ „ „ III. „ 20, cari se plătesc la orice administrație financiară.

Această recipisă se prezintă la eliberarea carnetelor sau la viza trimestrială.” Ceeace aducem la cunoștința celor interesați spre con-formare.

Consiliul Eparhial ort. rom.
Arad

Nr. 3133/1936.

Comunicat.

Sfântul Sinod cu adresa No. 868/1936, Ne comunică următoarele:

„Inalta Curte de Casație S. II. București, prin deciziunea Nr. 2584/935, a stabilit principiul după care, *preoții nu pot fi constrânși să jure în fața instanțelor civile de judecată.*

Deasemenea Inalta Curte de Casație S. III., București, prin decizia Nr. 608 din 27 Martie 1935, consfințește dreptul exclusiv al Episcopului de a face numirile și transferările preoților. Ministerul Cultelor nu poate exercita nici un control la numiri și transferări, ci la simplu act de ele când i-se comunică.”

Comunicăm acestea spre știre și conformare.
Arad, la 29 Aprilie 1936.

Consiliul Eparhial ort. rom.
Arad.

† Andrei.

Parohii vacante.

Conform rezoluției Ven. Consiliu Eparhial No. 3293/1936, pentru îndeplinirea parohiei I din Beba Veche rămasă vacantă în urma decedării preotului Andrei Blaga, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în organul oficial „Biserica și Școala”.

Venitele împreunate cu acest post sunt următoarele:

1. Una sesiune parohială în extensiunea ei actuală de 40 jug.

2. O grădină extravilană în extensiunea ei de azi.

3. Pentru răscumpărarea birului 4000 Lei (Patrumii Lei) în numerar.

4. Stolele legale.

5. Intregirea salariului preotesc dela Stat pentru care parohia nu la nici o răspundere.

6. Văduva preotului Andrei Blaga, conf. §-lul 26 din Regulamentul pentru parohii are drept la jumătate din beneficiul acestei parohii un an, adică dela 10 Martie 1936 până la 10 Martie 1937.

Parohia este de cl. I, deci dela recurenți se cere calificățiune de cl. I rurală.

Alesul preot este obligat a plăti toate dările după beneficiul său preotesc, a predica regulat la sf. Biserică și a catehiza la școlăle din această comună

De locuință se va îngriji alesul preot

Reflecții după ce vor dovedi protopopul trac-tual calificăția recerută, pe lângă observarea §-lul 35 din Regulamentul pentru parohii se pot înfățișa în sf. Biserică din Beba-Veche spre a face cunoștința alegă-torilor.

Rugărilor de concurs, ajustate cu toate docu-mente necesare, se vor adresa Consiliului parohial ort. rom. din Beba-Veche și se vor trimite Oficiului protopopesco ort. rom. din Comloșul Mare, jud. Timiș.

Din ședința Consiliului parohial ort. rom. din Beba-Veche dela 16 Aprilie 1936.

ss. Petru Mihaș

președinte

Ioan Vida

notar

În înțelegere cu protopopul Dr. Ștefan Clorolanu.

1—3

Publicațiune

În ziua de 25 Mai 1936, ora 11 a. m. se vinde prin licitație publică materialul lemnos de gorun și fag de pe suprafața de 57.55 ha. din pădurea comunei Cermeiu jud. Arad, dona-tă bisericii ort. rom. din Cermeiu, aflătoare în hotarul com. Groșeni jud. Bihor cu respectarea art. 88 și 110 din legea contabilității publice.

Licităția se va ține atât la Inspectoratul Regimului Silvic Timișoara Str. Milano No. 5 precum și la reședința Ocolului Silvic Tinca jud. Bihor, unde se pot vedea condițiunile zil-nic, dela orele 11 a. m. până la orele 13 p. m.

Poleacu Ioan

preot

președintele Consiliului parohial.